د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

اسلامي ښوونه او روزنه

جعفري مذهب

څلورم ټولگی

پـــه
.ه. له

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ . ش.

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې وزارت
د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساينس د مرکز معينيت
د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي
کتابونو د تاليف لوی رياست

د قرآن کريم زده کړه
او
اسلامي ښوونه او روزنه
جعفري مذهب
شلورم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ . ش.

لیکونکی:

۱. محمد عزیز بختیاری.
۲. سید عبدالوهاب رحماني
۳. یار محمد باقري
۴. دین محمد جاوید

د تدقیق کمیټې:

د پوهنې وزارت علمي غړي:

محمد عزیز بختیاری، محمدباقر جعفری، سیدعبدالوهاب رحمانی، یار محمد باقری، سید محمد حسین فرهنگ او فاروق انصاری.

د نورو اورګانو غړي:

۱. سید حسین عالمي بلخي په ولسي جرګه کې د عدلی او قضایي کمیسیون غړی.
۲. نعمت الله غفاري په ولسي جرګه کې د ښوونې او روزنې او عالي تحصیلاتو د دیني کمیسیون غړی.
۳. مولوي عبدالعزیز په ولسي جرګه کې د ښوونې او روزنې، عالي تحصیلاتو او د دینی کمیسیون غړی.
۴. قاضي نذیر احمد حنفي په ولسي جرګه کې د تقنین د کمیسیون معاون.
۵. سید عبداللطیف سجادی، د افغانستان د شیعه علماوو د شورا غړی.
۶. مولوي عین النعیم د علماوو سراسری شورا غړی.

فرهنګي سیاسي کمیټه: د مؤلف مرستیال محمد سهراب دیدار د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف ریاست علمي او مسلکي غړی.

د مطالبو فهرست

د قرآن کریم زده کړه

د قرآن کریم زده کړه ۱-۱۰

د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون

لومړی فصل: عقاید ۱۱-۲۴
دویم فصل: احکام ۲۵-۴۰
دریم فصل: آداب او اخلاق ۴۱-۵۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزير پيغام

گرانو ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختيا او پرمختگ بنسټ جوړوي. تعليمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختگ او ټولنې د اړتياوو له مخې رامنځته کيږي. څرگنده ده چې علمي پرمختگ او ټولنيزې اړتياوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعليمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعليمي نصاب د سياسي بدلونونو او د اشخاصو د نظريو او هيلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتيب شوی دی. علمي گټورې موضوعگانې پکې زياتې شوې دي. د زده کړې په بهير کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدريسي پلان برخه گرځېدلې ده.

هيله من يم دا کتاب له لارښوونو او تعليمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د ميتودونو د کارولو له لارې تدريس شي او د زده‌کوونکو ميندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکيفيته ښوونه او روزنه کې پرله پسې گډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هيلې ترسره شي او زده‌کوونکو او هېواد ته ښې برياوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ گران استادان او ښوونکي د تعليمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤوليت لري.

د پوهنې وزارت تل زيار کاږي چې د پوهنې تعليمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دين له بنسټونو، د وطن دوستی د پاک حس په ساتلو او علمي معيارونو سره سم د ټولنې د څرگندو اړتياوو له مخې پراختيا ومومي.

په دې ډگر کې د هېواد له ټولو علمي شخصيتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده‌کوونکو له ميندو او پلرونو څخه هيله لرم چې د خپلو نظريو او رغنده وړانديزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تاليف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتيب کې يې مرسته کړې، له ملي او نړيوالو درنو موسسو، او نورو ملگرو هېوادونو څخه چې د نوي تعليمي نصاب په چمتو کولو او تدوين او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې يې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفيق

فاروق وردگ

د افغانستان د اسلامي جمهوريت د پوهنې وزير

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن کریم د زده کړې مضمون

د حفظ کولو برخه (۱)

لومړی لوست:

دفاتحې سورت (حفظ, تلاوت اوتجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
﴿٥﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

دویم لوست:

د الاخلاص سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم لوست:

د الفلق سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا
وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِى الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ⑤

ځلورم لوست:

د الناس سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② اِلٰهِ النَّاسِ ③
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۙ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِىْ يُوَسْوِسُ فِىْ
صُدُوْرِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥

د تلاوت برخه (۱)

پنځم لوست:

دالعلق سورت له (۱_____۵) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِىْ خَلَقَ ① خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ②
اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ③ الَّذِىْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ④ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ⑤

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم لوست :

دالعلق سورت له (٦___١٢) آیتونه (تلاوت او تجوید)

كَلَّآ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَيَطْغَىٰٓ ﴿٦﴾ أَن رَّءَاهُ ٱسْتَغْنَىٰٓ ﴿٧﴾ إِنَّ
إِلَىٰ رَبِّكَ ٱلرُّجْعَىٰٓ ﴿٨﴾ أَرَءَيْتَ ٱلَّذِى يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰٓ ﴿١٠﴾
أَرَءَيْتَ إِن كَانَ عَلَى ٱلْهُدَىٰٓ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ بِٱلتَّقْوَىٰٓ ﴿١٢﴾

اووم لوست:

د العلق سورت له (١٣_____١٩) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَرَءَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰٓ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ ٱللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾ كَلَّا
لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَٰذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾
فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۥ ﴿١٧﴾ سَنَدْعُ ٱلزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَٱسْجُدْ
وَٱقْتَرِب ۩ ﴿١٩﴾

اتم اونهم لوستونه:

د التين سورت (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ① وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ② وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ③
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْٓ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ④ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ⑤ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ⑥
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّيْنِ ⑦ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ⑧

لسم اویوولسم لوستونه:

د الشرح سورت (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ① وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ②
الَّذِيْٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ③ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ④ فَاِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ⑤ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑥ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ⑦
وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ⑧

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم او دیارلسم لوستونه :

د الضحی سورت (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَالضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَىٰ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

د حفظ کولو برخه (۲)

ښوارلسم لوست :

د تبّت سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم لوست :

د النصر سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
إِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ① وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِيْ دِيْنِ
اللّٰهِ اَفْوَاجًا ② فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۚ إِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ③

شپاړسم لوست:

د الکوثر سورت: (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
إِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ① فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ② إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ③

اوو لسم لوست:

د الکافرون سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ يٰٓاَيُّهَا الْكٰفِرُوْنَ ① لَآ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ ②
وَلَآ اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ اَعْبُدُ ③ وَلَآ اَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ ④ وَ
لَآ اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ اَعْبُدُ ⑤ لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَ دِيْنِ ⑥

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته لسم لوست:

د الماعون سورت (حفظ, تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَرَءَيْتَ الَّذِىْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ﴿١﴾ فَذٰلِكَ الَّذِىْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ﴿٢﴾ وَ
لَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ﴿٤﴾ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ﴿٥﴾ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ﴿٧﴾

نولسم لوست :

د قريش سورت (حفظ، تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوْا
رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِىْ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست :

د الفیل سورت (حفظ، تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحٰبِ الْفِيْلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِيْ تَضْلِيْلٍ ﴿٢﴾ وَّأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيْلَ ﴿٣﴾
تَرْمِيْهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجِّيْلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُوْلٍ ﴿٥﴾

دتلاوت برخه(۲)

یو ویشتم لوست :

د الشمس سورت له (۱___۱۰) آیتونه (، تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالشَّمْسِ وَضُحٰهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلٰهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا
جَلّٰهَا ﴿٣﴾ وَالَّيْلِ إِذَا يَغْشٰهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَآءِ وَمَا بَنٰهَا ﴿٥﴾
وَالْأَرْضِ وَمَا طَحٰهَا ﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَّمَا سَوّٰهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُوْرَهَا
وَتَقْوٰهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكّٰهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰهَا ﴿١٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم لوست:

د الشمس سورت له (۱۱____۱۵ آیتونه (تلاوت او تجوید)

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوٰىهَآ ﴿١١﴾ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقٰىهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوّٰىهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبٰهَا ﴿١٥﴾

در ویشتم لوست:

دالليل سورت له (۱____۷) آیتونه (, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالَّيْلِ إِذَا يَغْشٰى ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلّٰى ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْأُنْثٰى ﴿٣﴾ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰى ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطٰى وَاتَّقٰى ﴿٥﴾
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرٰى ﴿٧﴾

ځلیرویشتم لوست:

دالليل سورت له (۸____۱۳) آیتونه (تلاوت او تجوید)

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى ﴿٩﴾
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرٰى ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدّٰى ﴿١١﴾
إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدٰى ﴿١٢﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولٰى ﴿١٣﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه ویشتم لوست:

د اللیل سورت له (۱۴___۱۲) آیتونه (تلاوت او تجوید)

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾
الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾

شپږ ویشتم لوست :

د اللیل سورت له (۱۷____۲۱) آیتونه (تلاوت او تجوید)

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾
وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿١٩﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

دحفظ اوتلاوت برخې ته مراجعه

اووه ویشتم لوست:

د حفظ شویو اوتلاوت شویو سورتونو تکرار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی برخه: عقـــايد

لومړی لوست

د نړۍ پيدا کوونکی

موخه: د نړۍ د پيدا کوونکي پيژندل.

پوښتنې:

١. آيا فکر مو کړی دی، چې نړۍ څومره لويه ده؟
٢. آيا پوهېږئ، چې دغه لويه نړۍ چا پيدا کړې ده؟

د الله تعالی د پيژندنې لپاره تر ټولو آسانه او غوره لاره د هغه په مخلوقاتو کې غور کول دي. لکه څرنګه چې انسان کله يو لوی او پيچلی ماشين ووينې نودې خبرې ته متوجه کيږي چې د دغه ماشين جوړوونکی يو لائق او تکړه انجينر دی. همدارنګه کله چې د طبيعي شيانو يو لوی يا ښايسته شي ته وګوري فکر کوي او متوجه کيږي چې د دغو شيانو جوړوونکی ډير پوه، حکيم او عالم ذات دی.

د مثال په ډول: کله چې د الله تعالی د مخلوق په توګه د انسان وړتياوو ته ځير کيږو ګورو چې انسان يو ډير پيچلی او د ډول ډول وړتياوو لرونکی موجود دی، کله چې انسان د پرمختللو بشري مصنوعاتو سره پرتله کړو نو د انسان نورې وړتياوې هم راته څرګنديږي.

د مثال په ډول: کمپيوټر د انسان د ډيرو مهمو اختراعګانو څخه دی، ډير کارونه سر ته رسوي، ګڼ شمير معلومات تجزيه کوي او څېړي يې. کمپيوټر د معلوماتو په څيړلو او تجزيه کولو کې ډيره وړتيا لري خو په موږ کې داسې وړتياوې شته چې له کمپيوټر څخه ډيرې پرمختللې دي. کمپيوټر يوازې هغه کارونه سرته رسوي چې د هغو امر ورته شوی وي، په داسې حال کې چې د انسان داخلي قواوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې پیچلي او حیرانوونکي کارونه سرته رسوي چې کمپیوټر د هغو کارونو په کولو هیڅ توان نه لري. انسان د عقل او ډول ډول داسې احساساتو لرونکی دی چې کمپیوټر او نور ماشینونه ورسره سیالي نه شي کولای.

کمپیوټر چې یو ډیر پیچلي ماشین دی په دې دلالت کوي چې جوړونکی یې ډیر ماهره او تکړه انجنیر دی، نو دغه نړۍ دخپل لوی والي او پیچلی توب سره پر دې دلیل دی چې پیدا کوونکی یې لوی عالم او قدرتمن ذات دی. هغه ذات چې دغه قوي، حیرانوونکي استعدادونه او وړتیاوې یې په موږ کې پیدا کړي دي.

الله تعالی قوي او عالم ذات دی، چې زموږ او د ټولو مخلوقاتو پیدا کوونکی دی. انسان او نړۍ یې سره له دومره لوی والي ښایسته پیدا کړې ده.

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې لوست په غور ولولي او خپل نظرونه دې بیان کړي.

۲. زده کوونکي دې دکمپیوټر په ځای یوبل مثال بیان کړي.

ارزونه:

۱. ښوونکی دې له زده کوونکو څخه پوښتنه وکړي چې د انسان استعدادونه او وړتیاوې څرنګه د الله تعالی په وجود باندې دلالت کوي.

د نړۍ یوازینی څښتن

موخه: دالله تعالی له یو والي سره آشنایي.

پوښتنې:

۱. آیا پوهیږئ چې الله تعالیٰ یو او یوازی دی؟
۲. آیا د الله تعالی د یو والي په معنیٰ باندې پوهیږئ؟

کله چې خپل شا و خوا ته وګورو نو د مخلوقاتو تر منځ عجیب او حیرانوونکی نظم وینو.

د مثال په ډول: ځمکه د لمر په شاو خوا راګرځي چې له هغې څخه د کال څلور فصلونه منځته راځي. په خپل محور باندې د ځمکې د ګرځیدلو له امله شپه او ورځ مینځ ته راځي. کله چې دلمر وړانګې ځمکې ته ورسیږي د سمندر یوه اندازه اوبه، چې په بخار بدلې شوې وي، په وریځ باندې بدلیږي. باد وریځې وچو سیمو ته وړي او له هغو څخه باران اوري دښتې او غرونه زرغونه وي.

حیوانات له اوبو او وښو څخه تغذیه کوي. ا نسان له اوبو، نباتاتو او حیواناتو څخه د غذا په ډول ګټه اخلي، چې د لمر، ځمکې، وریځې، باد اوډیرو نورو شیانو د مرستې په پایله کې منځ ته راغلي او لوی شوي دي.

سعدي صاحب چې د فارسي ژبې مشهور شاعر دی په دې اړه ویلي دي.

ابر و باد مه و خورشید وفلک همه درکارند تاتو ناني به کف آری و به غفلت نخوری

ژباړه: وریځ، باد، سپوږمۍ، لمر او آسمان ټول لاس په کار دي چې تاسې خپله ډوډۍ په خپل لاس پیدا کړئ او په غفلت سره یې و نه خورئ.

دغه نظم او یو والی د هغه حیرانوونکي نظم یوه کوچنۍ برخه ده چې په نړۍ او زموږ په شاو خوا کې موجود دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دغه نظم او یووالی څخه څه شی زده کوو؟ د نړۍ په موجوداتو کې نظم پردې دلیل دی چې د نړۍ پیدا کوونکی یو دی، که چیرې په نړۍ کې له یو الله تعالی څخه پرته نور خدایان هم وای نو دهغو تر منځ اختلاف پیدا کیده او دنړۍ نظم به ګډوډېده . د هغه پیدا کوونکی او اداره کوونکی یوازې الله تعالی دی. الله تعالی هم د نړۍ د پیدا کوونکي د یووالي لپاره په قرآن کریم کې د موجوداتو په نظم دلیل نیولی دی، لکه چې فرمایلی یې دی:

(لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا) د انبیاء سورت ۲۲ آیت.

ژباړه: که چیرې په ځمکه او آسمان کې غیر له الله تعالی څخه بل معبود موجود وای نو خامخا دواړه به ګډوډ شوی وو.

نو څرنګه چې په نړۍ کې نظم موجود دی او ځمکه او آسمان ویجاړ او خراب شوی نه دي نو معلومه ده چې یو الله تعالی موجود دی او پرته له هغه څخه بل الله وجود نه لري.

هڅونه:

۱. لوست په ډېره ځیرکتیا سره مطالعه کړئ اولنډیز یې په پنځو کرښو کې ولیکئ.
۲. د (لوکان.........) مبارک آیت حفظ کړئ او استدلال یې توضیح کړئ.
۳. د شعر معنی په دوو کرښو کې واضح کړئ.

ارزونه:

۱. د نړۍ نظم د............دلیل دی.
۲. مبارک آیت وایي که چیرې څو خدایان موجود وای نو نړۍ به ویجاړه او خرابه شوې وه اودا چې نن ورځ ځمکه او آسمان نه دی ویجاړ او خراب شوي د دې معنی دا ده چې نو یوازې یو...........موجود دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی صفتونه

موخه: د الله تعالی د صفتونو پیژندنه او د انسان په ژوند کې د هغو اثر.

پوښتنې:

۱. د الله تعالی د صفتونو له جملې څخه له کوم صفت سره آشنا یاست؟
۲. ستاسو په نظر د الله تعالی د صفتونو پیژندنه د انسان په ژوند باندې څرنګه اثر کوي؟

الله تعالی ، د ښو او ښکلو صفتونو او نومونو درلودونکی دی. الله تعالی عالم، لیدونکی، پیاوړی، ښښونکی او مهربان ذات دی. الله تعالی د ټولو کمالیه صفتونو لرونکی او له هر عیب او نیمګړتیا څخه پاک دی. کله چې موږ د الله تعالی صفتونه وپیژنو، زموږ علم او پوهه د الله تعالی په باره کې چې زموږ پیدا کوونکی او معبود دی زیاتیږي او د یقین مرحلې ته رسیږي.

همدا رنګه د الله تعالی د صفتونو پیژندنه د کمالاتو د پیژندنې په معنی ده چې له دې لارې موږ کولی شو د خپل کمال لپاره کوښښ وکړو.

د الله تعالی ځینې صفتونه داسې دي چې یوازې له الله تعالی سره ښایي. لکه یووالی مګر ډیر صفتونه د الله تعالی داسې دي چې انسان ور باندې ستایل کیدای شی. نو انسان باید کوښښ وکړي تر څو هغه په خپل ځان کې پیدا او تقویه کړي. له دې مخې د الله تعالی د صفتونو پیژندنه د دې سبب کیږي چې موږ هم باید په خپل ځان کې د هغو صفتونو د پیدا کولو او تقویه کولو په لټه او کوښښ کې واوسو.

د بېلګې په توګه: کله چې وپوهیږو الله تعالی عالم دی او همدا رنګه وپوهیږو چې علم دانسان د کمال سبب کیږي هغه وخت باید کوښښ وکړو او تر خپله توانه له علم څخه چې د کمال یو صفت دی خپل ځان برخمن کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی څو صفتونه دلته تر څېړنې لاندې نيسو.

۱. **بښل**: الله تعالی ښښونکی او (غفور) دی نو موږ هم بايد کوښښ وکړو تر خپل توانه پورې د نورو تېر وتنې وبښو او ترې تېر شو.

۲. **مهرباني**:- الله تعالی مهربان او (رحيم) دی. نو موږ هم بايد په نورو باندې مهرباني وکړو او د کينې او دښمنۍ ټول ډولونه له ځان څخه لرې کړو.

۳. **ليدل او ريدل**: الله تعالی پر ټولو عالم دی هر څهويني او هر څه اوري. د الله تعالی له دغو صفتونو څخه موږ داسې پند او عبرت اخلو چې الله تعالیٰ زموږ ټول کارونه ويني او زموږ ټولې خبرې اوري، نو بايد هر وخت کوښښ وکړو چې بد کار را څخه پېښ نه شي او هيڅ وخت ګناه ونه کړو. ځکه چې الله تعالی زموږ ټول اعمال ويني، آن تر دې چې زموږ نيت او فکر هم ويني البته دا بايد په ياد ولرو چې دغه ذکر شوي صفتونه په الله تعالی کې په پوره او کامل ډول سره وجود لري مګر انسان د خپل توان په اندازه له هغو څخه برخمن کيږي.

هڅونه:

۱. د جومات د امام په مرسته د الله تعالی لس صفتونه وليکئ او دا ووايئ چې موږ له هغو څخه څه پند اخلو.

۲. دا توضيح کړئ چې د الله تعالی د صفتونو پېژندنه زموږ لپاره څه ګټې لري؟

ارزونه:

۱. آيا زده کوونکو د الله تعالی د صفتونو مفهوم زده کړی دی؟

۲. آيا زده کوونکو د الله تعالی د صفتونو ګټې زده کړې دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبرانو ته دانسانانو اړتیا

موخه: پیغمبرانو(ع) ته د انسانانو په اړتیاوو باندې پوهیدل.

پوښتنې:

۱. ولی انسانان پیغمبرانو ته اړتیا لري؟
۲. پیغمبران کوم کارونه سرته رسوي؟

الله تعالی انسان ته فکر او عقل ورکړی دی. هغه ته یې په ډیرو موجوداتو غوره والی ورکړی دی. انسان د خپل عقل او فکر په واسطه کولی شي خپل ژوند په هغه ډول چې زړه یې غواړي جوړ کړي او خپلې ټولنیزې اړیکې په هغه ډول چې خوښوي یې تنظیم کړي.

انسانان د حیواناتو برعکس فکر کولای شي او له خپلو پخوانیو تجربو څخه د اوس او راتلونکی لپاره ګټه اخلي. انسانانو د خپلو دغو فوق العادة وړتیاوو په برکت لوی تمدنونه جوړ کړی او دپام وړ علمي او صنعتي پر مختګونه یې کړي دي. څرنګه چې پوهیږو انسان هوا ته ځي نورو سیاروته سپوږمکۍ لیږدوي. له کمپیوټر څخه چې د انسان په لاس جوړه شوی یوه پر مختللې دستګاه ده د ډیرو معلوماتو د څیړلو او د ډیرو کارونو د سرته رسولو لپاره ور څخه ګټه اخلي.

ستاسو په اند انسان کولی شي چې د خپل فکر او قوي عقل په سبب باندې په ټولو مشکلاتوبریالی شي او د بشر له لارښوونې پرته بلې لوړې لارښوونې ته اړتیا ونه لري؟ امکان لري چې ستاسو له جملې څخه ځینې په هو ځواب درکړي. مګر حقیقت داسې نه دی.

انسان سره له هغو ټولو پیاوړ تیاوو چې لري یې، خو بیا هم عقلي او فکري قوې یې ډیرې محدودې دي او د نړۍ په هکله یې معلومات ډیر کم دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بېلګې په توګه: انسانان د الله تعالی د پیغمبرانو له لارښوونې پرته نه شي کولی چې الله تعالی په سمه معنی سره وپیژني، یا له مرګ څخه وروسته بله نړۍ وپیژني. همدارنګه نه شي کولای دالله تعالی له دین څخه، چې د انسان د بریالي توب او نیکمرغۍ سبب کېږي پوره معلومات حاصل کړي.

له دې کبله انسان هر وخت د الله تعالی پیغمبرانو ته اړتیا لري ؛ تر څو الله تعالی خلکو ته په سم ډول وروپېژني، دالله تعالی دین سره له ټولو جزئیاتو خلکو ته تعلیم کړي او اخروي ژوندون خلکو ته ورو پېژني.

لنډیز: انسانان الهي لارښوونې ته اړتیا لري تر څو د ژوند موخه او لاره خلکو ته وروپیژني چې دغه کار انسانان د خپل عقل او فکر په زور سرته نه شي رسولی.

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې په پنځه کسیزو ګروپونو وویشل شي او لاندې جدول دې ډک کړي.

۲. پیغمبرانو ته د انسانانو د اړتیاو په باره کې خپل نظرونه وړاندې کړئ.

د انسان پیاوړتیا	د انسان کمزوري

ارزونه:

آیا زده کوونکي پیغمبرانو ته د انسانانو اړتیا درک کړې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم لوست

د الهي پیغمبرانو دندې

موخه: د الهي پيغمبرانو له دندو سره آشنايي.

پوښتنې:

١. ستاسې په نظر الله تعالی پیغمبران د څه لپاره رالېږلي دي؟
٢. که چېرې د خلکو په منځ کې پيغمبران نه وای څه به شوي و؟

تاسې هغه سړی په نظر کې ونیسئ، چې په سوځوونکي بیابان کی په لاره روان وي، ورځ هم پای ته نژدې وي او مسافر سړی تږی، وږی او ستومانه شوی وی. بده لا دا چې لاره يې هم ورکه کړی وي اونه پوهېږي چې په کوم لور لاړ شي. له ده سره د خوړلو او څښلو هېڅ داسې شيز نه وي، چې د هغو په مرسته زياته لاره ووهي. له دې امله بايد تر ټولو لنډه لاره کلي ته پیدا کړي پرته له هغې به د تندې او لوږې له لاسه د مرګ کندې ته لوېږي. له بله پلوه داهم کېدای شي، چې ځينې لارې ځنګلونو او يا لويو غرونو ته تللې وي چې هلته د ځيرووونکو حيواناتو ويره موجوده وي.

نو فکر وکړئ که په دغه حالت کې يو په آس سپور سړی له کومې لارې راورسيږي او مسافر سړی ترې و پوښتي چې کلي ته تر ټولو نږدې او له وېرې څخه په امن لاره کومه ده؟

هغه په ځواب کې ور ته ووايي چې هغه کلي ته درسيدو په لاره کې يو لوی درياب دی، خو فکر کوه چې په درياب ورګډ نه شې ځکه چې يا خو به ډوب شي او يا به دې تمساح وخوري بلکه په هغه پله باندې چې د فلانۍ ونې تر څنګ جوړ دی تير شه.

که ښه ځير شو زموږ ټولو انسانانو حال هم د هغه مسافر په شان دی. که پيغمبران نه وای نو انسانان نه پوهيدل چې له مرګ څخه وروسته ژوندون څرنګه دی، او په دنيا کې بايد څه کار وکړي تر څو چې د آخرت ژوندون يې ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبران د انسانانو لارښوونکي دي چې الله تعالی د انسانانو د لارښوونې لپاره رالیږلي دي. پیغمبران موږ ته وایي چې په دنیا کې باید کوم کارونه سرته ورسوؤ ترڅو هم په دنیا کې ښه ژوند ولرو او هم په آخرت کې د ښه ژوند خاوندان شو. د الهي پیغمبرانو له جملې څخه حضرت محمد (ص) تر ټولو وروستنی او غوره دی. حضرت محمد (ص) د الله تعالی له لوري څخه راغی ترڅو انسانانو ته وښيي چې په دنیا کې څرنګه ژوند وکړي چې په دنیا او آخرت کې د ښه ژوند څښتن شي. حضرت محمد (ص) انسانانو ته د اسلام ښکاره دین بیان کړ هغه دین چې د الله تعالی د دینونو تر ټولو وروستی او تر قیامت پورې به باقي وي. دا دین د انسان د ژوند لپاره یو مکمل پروګرام دی چې که انسان له هغه څخه په ښه ډول پیروي وکړي نو په دنیا او آخرت کې به د ښه ژوند څښتن شي.

هڅونه:

۱. پورتنی لوست په لسو کرښو کې په لنډ ډول ولیکئ.

۲. د جومات د امام په مرسته په قرآن کریم کې داسې آیت پیدا کړئ چې د پیغمبرانو دندې بیانوي.

ارزونه:

۱. انسان د هغه مسافر په ډول دی چې لاره یې ورکه کړې وي. لکه................

۲. الهي پیغمبران انسانانو ته دا لارښوونه کوي چې په دنیا کې باید څه کارونه سرته ورسوي ترڅو ....

۳. د اسلام مبارک دین به تر .... باقي پاتې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم لوست

د رحمت نبي

موخه: د الله تعالی د رسول (ص) له شخصیت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. موږ ته ولې د الله تعالی د رسول (ص) پیژندنه ضرور ده؟
۲. پیغمبر(ص) څرنګه د کوښښ نمونه وو؟

انسانان کمال ته درسیدلو لپاره لارښوونې ته اړتیا لري. د انسانیت تر ټولو غوره لارښوونکي د الله تعالی پیغمبران دی.

حضرت محمد (ص) چې د انبیاؤ څخه تر ټولو روستنی خو تر ټولو لوی پیغمبر دی، د ژوند په ټولو برخوکې دبشر لپاره بیلګه اومثال دی.

که چیرې انسانان په ځانګړې توګه مسلمانان، د نبي کریم(ص) له شخصیت څخه دبیلګې په ډول استفاده وکړي او هغه په خپل فردي او ټولنیز ژوند کې عملي کړي له دایمي نیکمرغۍ څخه به برخمن او هر وخت به بریالي وي.

د نبي کریم(ص) د شخصیت د ځانګړتیاوو له جملې څخه یو هم د نبي کریم(ص) کوښښ دی. حضرت محمد (ص) الهي او لوړو موخو ته د رسیدو لپاره ډیره پابندي او کوښښ کولو. د کوښښ په باره کې دنبي کریم(ص) دغې کیسې ته پاملرنه وکړئ. د مکې مشرکانو چې کله د نبي کریم(ص) د تبلیغاتو په مقابل کې خپل هر ډول کار بې ګټې ولید او په دې یې باور شو چې هیڅکله د اسلام د پرمختګ او پراخوالي مخه نه شي نیولی. دوی داسې خیال وکړ چې نبي کریم(ص) به هم زموږ په څیر غواړي چې مال او دنیوي مقام تر لاسه کړي تصمیم یې ونیو چې هغه (ص) ته پیسې او مقام مخکې کړي تر څو له خپلو تبلیغاتو څخه لاس واخلي. نو دمکې څو تنه قومي مشران د نبي کریم(ص) تره، ابوطالب ته راغلل او ورته ویې ویل، ای ابو طالبه! محمد ته ووایه که مال او دولت غواړي دومره دولت به ورکړو چې په قریشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې له ټولو څخه مالدار شي. او که دبدبه او مقام غواړي د حجاز حکومت به دده په اختیار کې ورکړو. هره غوښتنه چې لري موږ تیار یو چې غوښتنه یې پوره کړو، خو د ټولو په بدل کې له ده څخه دا غوښتنه لرو چې له خپلې ادعا څخه لاس په سر شي او زموږ له بتانو سره کار ونه لري. ابو طالب د مکې د قومي مشرانو غوښتنې نبي کریم(ص) ته وړاندې کړې نبي کریم(ص) د هغوی په ځواب کې و فرمایل:

«په الله تعالی قسم کوم که لمر زما په ښي لاس او ځلانده سپوږمۍ زما په چپ لاس کې راکړي، یعنې د نړۍ ټول توان، دولت او ښایست ماته را وبښي بیا به هم له دغه الهي ماموریت څخه تر هغه لاس وا نه خلم تر څو په دې لاره کې برلاسی او یا شهید شم. کاکا جانه! دغو خلکو ته ووایه چې د ذکر شویو وړاندیزونو په ځای دې یوازې (لااله الاالله) ووایي تر څو په دنیا او آخرت کې بریالي شي.

د مکې بت پرستانو چې کله ولید، چې نبي کریم (ص) د دوی غوښتنو ته هیڅ ارزښت ورنه کړ نو په نبي کریم(ص) او دهغو په وفا دارو ملګرو یې خپلو ظلمونو ته زور ورکړ.

هغه پند او عبرت چې موږ یې د نبي کریم(ص) له دغه چلند څخه اخلو دا دی چې انسان باید دالله تعالی په لاره کې هیڅ تنبلي او سستي و نه کړي. موږ مسلمانان دنده لرو چې د خپل بریالیتوب لپاره له هر ډول امکاناتو څخه ګټه واخلو. موږ باید خپلو لوړو او پاکو موخو ته د رسیدو په لاره کې سستي او تنبلي ونه کړو. موږ باید له مشکلاتو سره د مخامخ کیدو په صورت کې نا امیده نه شو او خپلې موخې هیرې نه کړو.

هڅونه:

۱. له پورتنۍ کیسې څخه څه پند او عبرت اخلئ؟ په پنځو کرښو کې یې ولیکئ.
۲. تاسو خپلو موخو ته د رسیدو لپاره څه کارونه کوئ؟ د دریو څیزونو نو مونه واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل امامان باید وپیژنو

موخه: د امامانو له شخصیت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. آیا امام علی، امام حسن، امام حسین او امام زین العابدین پیژنئ؟
۲. د ذکر شویو امامانو د زیږیدنې نیټه درته معلومه ده؟

امـــام عــلي (رض):

امام علي د ابوطالب زوی او دنبي کریم(ص) د تره زوی او زو م دی.

مهربانه مور یې حضرت فاطمه د اسد لور ده. د فیل د کال څخه دیرش کاله وروسته د رجب د میاشتې په دیارلسم په کعبې شریفې کې زیږیدلی دی. امام علي د هجرت په څلویښتم کال د رمضان د مبارکې میاشتې د نولسمې شپې په سهار د عبدالرحمن بن ملجم په لاس زخمي او د همدې میاشتې په یو ویشتمه شپه یې د شهادت شربت وڅښه.

امام علي په علم، زړه ورتوب، تقوا، سخاوت او ټولو انساني کمالاتو کې بې ساري و.

امـــام حـــسن:

امام حسن د امام علي(ع) او بې بې فاطمة الزهرا مشر زوی دی. امام حسن د هجرت په دریم کال په مدینه منوره کې د رمضان د مبارکې میاشتې په نیمایي کې د نیا ته سترګې وغړولې او د هجرت په پنځوسم کال د صفر په میاشت کې په شهادت ورسید.

په نبي کریم(ص) امام حسن او امام حسین ډیر زیات ګران و او د دوی په هکله یې فرمایلي دي: حسن او حسین د جنت د ځوانانو سرداران دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام حسین:

امام حسین د امام علي او فاطمة الزهرا زوی او د امام حسن ورور دی.

امام حسین د هجرت په څلورم کال د شعبان د میاشتې په دریمه نیټه په مدینه منوره کې زیږیدلی دی. دهجرت په یو شپیتم کال د محرم د میاشتې په لسمه نیټه د کورنۍ له ټولو غړو او ملګرو سره د یزید بن معاویه په لاس د کربلا په دښته کې په شهادت ورسید.

نبي کریم(ص) د امام حسین په هکله داسې فرمایلي دي: حسین د هدایت او لارښوونې ځراغ او د نجات کښتۍ ده.

امام زین العابدین(رض):

د شیعیانو څلورم امام(پیشوا) حضرت علي زین العابدین دی.

امام زین العابدین د امام حسین زوی دی، چې د هجرت په **۳۸** کال د مدینې منورې په پاک ښار کې یې دنیا ته سترګې غړولې دي. په **۵۷** کلنۍ کې په شهادت رسیدلی دی. څرنګه چې امام زین العابدین ډیر عبادت کاو په زین العابدین(دعبادت کوونکو ښایست) او په سجاد(ډیر سجده کوونکي) باندې مشهورو. امام سجاد ډیرې ښې دعاګانې لري او په هغه کتاب کې راټولې کړای شوې چې د «صحیفه سجادیه» په نامه یادیږي او اوس هم شته دی.

هځونه:

۱. د لوست لنډیز په لسو کرښو کې ولیکئ.

۲. زده کوونکي دې د څوکسیزو ګروپونو په ترڅ کې د لوست د موضوع په هکله خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم فصل: فقهي احکام

اتم لوست

د تیمم د رواوالي ځایونه

موخه: د هغو ځایونو پیژندنه چې تیمم په کې روا دی.

پوښتنې:

۱. که اوبه ونه لرو چې اودس پرې وکړو نو څرنګه به لمونځ کوو؟
۲. په کومو ځایونو کې د اوداسه په ځای تیمم کولی شو؟

د اسلام مبارک دین دآسانۍ دین دی او الله تعالی هیڅکله نه غواړي چې خپل بندګان له سختۍ سره مخامخ کړي. ځینې احکام او قوانین د ځینو شرایطو په وخت کې د بندګانو د اسانۍ له پاره بدلون مومي.

مــثلاً: الله تعالی امر کړی دی چې کله انسان اوبه پیدا نه کړای شي او یا له اوبو څخه استفاده ورته زیان او ضرر رسوي، نو په دې صورت کې بنده کولی شي چې داوداسه او یا غسل په ځای په پاکو خاورو باندې تیمم ووهي. په دې لوست کې دا زده کوو چې په کومو وختونوکې د اوداسه او یا غسل په ځای تیمم ووهو، او په وروستني لوست کې به دا زده کړو چې تیمم څرنګه وکړو. هغه ځایونه چې د اوداسه او یا غسل په ځای باندې باید تیمم ووهل شي عبارت دی له:

۱. **د اوبو نشتوالی**: که له پلټنې او کوښښ څخه وروسته مو هم او به پیدا نه کړې چې په هغو اودس او یا غسل وکړو نو کولی شو چې تیمم ووهو.
همدارنګه که د اوبو په پیدا کولو کې سختي وه بیا هم تیمم وهلی شو.

۲. **د اوبو داستعمال زیان**: که له اوبو څخه ګټه اخستل او استعمال یې زموږ د بدن لپاره زیان رسوي، باید تیمم ووهو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. **د اوبو شته والی مګر هغه ته د ښځبلو اړتیا:**- که یوه اندازه اوبه ولرو او اودس پرې وکړو، نو له تندې سره لاس او ګریوان کیږو. په دې صورت کې هم باید تیمم ووهو.

۴. **د مناسب وخت نه لرل:** که داوداسه او غسل لپاره کافي او پوره وخت ونه لرو، باید تیمم ووهو.

۵. که اوبه د بل چا مال وي او د لاس وهل په کې ناروا وي، نو باید تیمم ووهو.

په پورتنیو یاد شویو وختونو کې باید له اوبو څخه د ګټې اخیستلو په ځای په خاورو باندې تیمم ووهو او له هغه وروسته لمونځ وکړو.

هڅونې:

۱. دوه داسې مثالونه بیان کړئ چې د اوبو استعمال په کې زیان رسوي.

۲. له مور او پلار څخه مو وپوښتئ چې له پورتنیو یاد شویو ځایونو څخه له کوم یوه سره مخامخ شوي دي؟

ارزونه:

۱. که ....وخت و نه لرو نو د اوداسه په ځای تیمم وهو؟

۲. د زده کوونکو څخه دې څو کسان پورتني پنځه ځایونه په نوبت سره له یاده ووایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم لوست

څرنګه تيمم کوو؟

موخه: د تيمم د څرنګوالي زده کړه.

پوښتنې:

۱. آيا تر اوسه مو تيمم کړی او يا مو بل څوک ليدلي چې تيمم کوي؟

۲. څرنګه بايد تيمم وکړو؟

په مخکيني لوست کې مو هغه وختونه، چې د اوداسه يا غسل په ځای تيمم وهو، زده کړل، په دې لوست کې دتيمم د کولو طريقه زده کوو.

۱. اول نيت تړو چې د الله تعالی د خوښۍ لپاره د اوداسه يا غسل په ځای تيمم کوو.

۲. خپل دواړه لاسونه د خاورې يا تيږې او يا لوټې په مخ باندې ږدو.

۳. دواړه لاسونه په خپله تنده او دواړو لوريو يې د ويښتانو له شنه کيدو څخه تر ورځو پورې او پزې له پاسه راکاږو

۴. د چپ لاس په ورغوي د ښي لاس شاله مړوند څخه د ګوتو تر سرونو پورې راکاږو.

۵. د ښي لاس ورغوي باندې د چپ لاس شاله مړوند څخه د ګوتو تر سرونو پورې را کاږو.

۶. بايد په ياد ولرو چې تيمم په خاوره، شګه، تيږه او لوټه روا دی. هغه شی چې په هغو تيمم وهو بايد پاک وي او غصب شوي نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅونه:

١. ښوونکی دې د زده کوونکو په مخکې تیمم ووهي او وروسته دې له څو تنو زده کوونکو څخه وغواړي چې د نورو زده کوونکو په مخکې تیمم ووهي که کومه تیر وتنه ور څخه وشي زده کوونکي دې هغه اصلاح کړي.

ارزونه:

١. ښاغلی ښوونکی باید خپل ځان له زده کوونکو څخه په عملي آزموینه ډاډمن کړي چې دتیمم کولو طریقه یې زده کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه مستحبات او مکروهات

موخه: دلمانځه له مکروهاتو او مستحباتو سره آشنایي.

پوښتنې:

۱. مستحبات او مکروهات یعنې څه؟
۲. د لمانځه مستحبات او مکروهات کوم دي؟

مستحبات:

د لمانځه مستحبات هغه ځیزونه دي چې که لمونځ کوونکی په خپل لمانځه کې هغه سرته ورسوي، زیات ثواب لاس ته راوړي. مګر د واجبو په څیر نه دی چې حتماً باید سرته ورسیږي او که یې اداء نه کړي لمونځ یې باطلیږي.

د لمانځه مستحبات په لاندې ډول بیانیږي:

۱. د لمانځه په اول کې د آذان او اقامت ویل.
۲. د واجب لمونځونو په دویم رکعت کې له حمد او سورت څخه وروسته د قنوت د دعا ویل.
۳. د حمد له سورت څخه مخکې د (**اعوذ بالله من الشیطان الرجیم**) ویل.
۴. په دریم او څلورم رکعت کې له څلورو تسبیحاتو وروسته د (**استغفر الله ربی و اتوب الیه**) ویل.
۵. رکوع ته له تللو څخه مخکې د تکبیر ویل.
۶. له لمانځه څخه وروسته په ځانګړې توګه د بي بي زهرا د تسبیحاتو ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه مکروهات:

د لمانځه مکروهات له هغو کارونو څخه عبارت دي چې په سرته رسولو یې د لمانځه ثواب کمیږي، مګر لمونځ نه باطلیږي. یو شمېر مکروهات په لاندې ډول بیانیږي:

۱. په لمانځه کې بدن ښي یا چپ لور ته کم کړول (که زیات کوږ شي لمونځ باطلیږي).
۲. په خپل لاس یا ږیره لوبې کول.
۳. د خولې لاړې توکول.
۴. د خلکو د خبرو د اوریدلو لپاره چپ کیدل.
۵. په تنګ اوداسه سره دلمانځه اداء کول.

هڅونه:

۱. په څو کسیزو ډلو وویشل شئ او دلوست د محتوی په هکله خبرې وکړئ.
۲. مستحبات او مکروهات په دوو ځانګړو لستونوکې ولیکئ.

ارزونه:

۱. ښاغلی ښوونکی دې د مستحباتو او مکروهاتو یو ګډ لست په تخته ولیکي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې هغه په دوو بیلو بیلو کرښو کې وکاږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قنوت دعا

موخه: د قنوت د دعا له څرنګوالي سره د زده کوونکو آشنائي.

پوښتنې:

۱. د قنوت دعا څه معنی لري؟

۲. د قنوت دعا څرنګه ویل کیږي؟

۳. کومه دعا په قنوت کې ویل کیږي؟

مرضیې د خپلې اسلامي ښوونې له ښوونکي څخه پوښتنه وکړه.

ښوونکی صاحب! دا چې خلک د لمانځه په منځ کې خپل لاسونه له بدن سره نږدې د آسمان لوري ته پورته کوي او په هغه وخت کې یوه ځانګړې دعا وایي د دغه کار نوم څه او په هغه وخت کې لمونځ کوونکی څه وایي؟

ښوونکي د مرضیې په ځواب کې وویل: هغه د قنوت دعا ده.

قنوت په لغت کې د عاجزۍ، حکم منلو او تسلیمیدو په معنی دی. او د دعا په معنی باندې هم دی. مګر په لمانځه کې قنوت یوې ځانګړې دعا ته ویل کیږي چې په دویم رکعت کې له قرائت څخه وروسته ویل کیږي.

په قنوت کې د هر ډول دعا ویل جواز لري. یوه له هغو دعاګانو څخه چې په قنوت کې ویل کیږي او په قرآن کریم کې هم ذکر شوې ده دا ده.

(ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نبي کريم(ص) او په اولادونو يې درود ويل په قنوت کې فضيلت لري.

(اللهم صل على محمد و آل محمد)

هڅونه:

۱. يو زده کوونکی دې د سهار لمونځ سره له قنوته اداء کړي.

۲. يو زده کوونکی دې د ماښام لمونځ سره له قنوته اداء کړي.

ارزونه:

۱. زده کوونکي دې په دوه کسيزه ډلو وويشل شي او يو تن دې د قنوت دعا ووايي او نور دې هغه و ارزوي.

دولسم لوست

د لمانځه ماتوونکي

موخه: د لمانځه له ماتوونکو سره دزده کوونکو آشنايي.

پوښتنې:

۱. ماتوونکي څه معنی لري؟
۲. د لمانځه ماتوونکي کوم څيزونه دي؟

د لمانځه ماتوونکي له هغو کارونو څخه عبارت دي چې په سرته رسولو يې لمونځ باطلېږي.

د لمانځه ځينې مهم ماتوونکي عبارت دي له:

۱. په لمانځه کې خوړل او څښل.
۲. په زوره خندا کول.
۳. په لمانځه کې خبرې کول.
۴. له لمانځه څخه دبيروني کار سرته رسول.
۵. ښي يا چپ خوا ته په زياتې اندازې د بدن کږول.
۶. د دنيوي تاوان له مخې ژړا کول. که د الله تعالی له ويرې او يا د الله تعالی سره د مينې او محبت له مخې وژاړي لمونځ يې نه باطلېږي بلکې ثواب لري.
۷. د لمانځه د رکنونو زياتوالی قصداً وي او که سهواً.
۸. په لمانځه کې له رکن پرته قصدا د بل شی زياتوالی.
۹. د دوه رکعتي يا درې رکعتي لمونځونو د رکعتونو په شمېر کې شک کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰. د لمونځ کونکي د جامې غصبوالی.

۱۱. په پلیت او نجس بدن او جامی سره لمونځ کول.

هڅونه:

۱. د لمانځه ماتوونکي یاد کړئ.

۲. د پنځه کسیزه ډلو په ترڅ کې دلوست په محتوا خبرې وکړئ.

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د لمانځه ماتوونکي پیژندلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آذان او اقامت

موخه: د آذان او اقامت زده کول.

پوښتنې:

۱. څوک آذان کولی شي؟
۲. آیا تر اوسه پورې مو اقامت ویلی دی؟

مسلمانان د هر لمانځه په پیل کې آذان کوي. هر وخت چې دجوماتونو له منارونو څخه د آذان آوازونه پورته شي مسلمانان د لمانځه لپاره ځانونه تیاروي او د جومات په لور خوځیږي.

په دغه لوست کې غواړو چې آذان او اقامت یاد کړو.

آذان:

آذان په لاندې ډول سره وایو:

الله اکبر .... ۴ کرته

اشهد ان لااله الاالله .... ۲ کرته

اشهد ان محمداً رسول الله..................... ۲ کرته

اشهد ان علیاً ولیّ الله .... ۲ کرته [1]

حی علی صلاة................................... ۲ کرته

حی علی الفلاح.................................. ۲ کرته

حی علی خیر العمل............................ ۲ کرته

الله اکبر... ۲ کرته

لاا له الاالله.. ۲ کرته

[1] دغه جمله د آذان او اقامت جزء نه ده بلکه د تبرک له مخې ویل کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې وغواړو لمونځ اداء کړو له آذان ویلو څخه وروسته اقامت وایو.

اقامت له آذان سره دومره توپیر نه لري. په لاندې ډول بیانیږي، پر تله یې کړئ.

الله اکبر ....۲ کرته

اشهد ان لااله الاالله .... ۲ کرته

اشهد ان محمداً رسول الله.............۲ کرته

اشهد ان علیاً ولیّ الله ....۲ کرته

حی علی صلاة.............................۲ کرته

حی علی الفلاح...........................۲ کرته

حی علی خیر العمل.....................۲ کرته

قد قامت الصلاة..........................۲ کرته

الله اکبر..۲ کرته

لاا له الاالله..................................۲ کرته

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې آذان او اقامت یاد کړي.

۲. د آذان او اقامت توپیر بیان کړئ.

ارزیابي:

۱. زده کوونکي دې آذان او اقامت په ټولګي کې ووایې او ښوونکی دې نمرې ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهوې سجده

موخه: د سهوې له سجدې سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. د سهوې سجده څه ته وايي.

۲. په کومو ځايونو کې بايد د سهوې سجده وکړو؟

که له لمونځ کوونکي شخصه په لمانځه کې کومه تېروتنه او اشتباه وشي د لمانځه په اخر کې به دوه سجدې کوي له هغه وروسته به تشهد وايي او سلام به ګرځوي. چې دغه سجدو ته د سهوې سجده ويل کيږي.

د سهوې په سجده کې دا کلمات وايو:

(**بسم الله و با الله السلام عليک ايها النبي ورحمت الله و برکاته**).

په پنځو لاندنيو ځايونو کې د سهوې د سجدې اداء کول لازميږي:

۱. د لمانځه په منځ کې سهواً او په تيروتنې سره خبرې کول.

۲. د تيروتنې له مخې بې ځايه سلام ګرځول.

۳. د تشهد هيرول په لمانځه کې.

۴. که په څلور رکعتي لمانځه کې هير کړي چې څلور رکعته يا پنځه رکعته يې اداء کړي دي.

۵. کله چې يوه سجده ترې هيره شي.

هڅونه:

۱. د سهوې د سجدې اذکار حفظ کړئ.

۲. د سهوې د سجدې د لازم والي ځايونه ياد کړئ.

د جماعت لمونځ

موخه: د جماعت لمونځ سره آشنا کېدل.

پوښتنې:

۱. د جماعت لمونځ څه معنی لري؟
۲. د جماعت لمونځ څرنګه اداء کېږي؟

اسلام د یووالي او وروروله‌ۍ دین دی اوپه جماعت سره د لمانځه اداء کولو ته په درنه سترګه ګوري. په جماعت سره لمونځ اداءکول د مسلمانانو د یووالي ښکارندوی دی. کله چې مسلمانان خپل ورځني لمونځونه په امام پسې اداء کوي او په هغه پسې اقتداء کوي دې ته دجماعت لمونځ وايي.

د جماعت په لمانځه کې امام له نورو خلکو څخه مخکې درېږي او نورلمونځ کوونکي ورپسې اقتداء کوي، یعنې اول به نیت تړي. د بېلګې په توګه، نیت مې کړی دوه رکعته د سهار لمونځ اداء کوم اقتداء مې کړې په دې حاضر امام پسې خاص د الله تعالی د رضا لپاره. له دې څخه وروسته به امام د حمد او توحید سورتونه قرائت کوي. هغه خلک چې په ده پسې یې اقتداء کړې قرائت به نه وايې. خو په نورو ټولو کارونو کې به د امام پیروي کوي، یعنې د حمد او توحید سورتونه به نه وايې اونور به ټول ذکرونه د رکوع، سجدې، تسبیحات، تشهد، سلام او داسې نور وايي.

د جماعت امام باید دوه خصلتونه ولری:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. عادل وی یعنی د ګناه کولو څخه دي ډډه وکړی.

۲. لمونځ په صحیحه توګه ادا کړی.

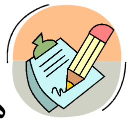

هڅونه:

۱. د جماعت لمونځ څه ارزښت لري؟

۲. زده کوونکي دي عملاً د جماعت لمونځ اداء کړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

واجب لمونځونه

موخه: له واجبو لمونځونو سره آشنا کیدل.

پوښتنې:

۱. آیا پوهېږئ چې واجب لمونځونه څو دي؟
۲. آیا د آیات لمونځ له واجبو لمونځونو څخه دی؟

واجب لمونځونه هغه لمونځونه دي چې باید مسلمان هغه ادا کړي او که چېرته کوم کس دغه لمونځونه ترک او ونه کړل هغه ګنهګار دی. واجب لمونځونه شپږ دي.

۱. د هرې ورځې لمونځونه: هر مسلمان په شپه او ورځ کې باید پنځه لمونځونه ادا کړي.
۲. د آیات لمونځ: د آیات لمونځ دوه رکعته دی چې د سپوږمۍ او لمر د تندر نیولو په وخت او ځینې نورو حالاتو کې ادا کیږي.
۳. د جنازې لمونځ: کله چې مسلمان مړ شي مخکې د خښولو څخه هغه ته غسل ورکول کیږي او په دغه مړی د جنازې لمونځ ادا کیږي.
۴. د بیت الله شریف د طواف واجب لمونځ.
۵. د پلار قضایي لمونځ چې په مشر زوی واجب دی.
۶. هغه لمونځونه چې د اجارې، نذر، قسم او وعدی په واسطه واجبیږي.
کیدی شي د دغو لمونځونو یوه برخه په مفصله توګه سره په دې درسونو کې ولولو.

هڅونې:

۱. واجب لمونځونه په خپلو کتابچو کې ولیکي او په تکرار سره یې مطالعه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم فصل:آداب او اخلاق

اوو لسم لوست:

اخـــلاق

موخه: له ښو اخلاقو سره د زده کونکو آشنايي.

پوښتنې:

۱. ښه اخلاق څه معنی لري؟
۲. څرنګه کولی شو چی ښه اخلاق ولرو؟

یوه ورځ د اسلامي ښوونې په ساعت کې چې محمد حسن او عبدالحمید یو د بل تر څنګ ناست وو او د ښوونکي خبروته یې غوږ نیولی وو، ښوونکي وویل: ز ما دوستانو! که د ټولنې وګړي ښه اخلاق ولري هیڅکله به جګړې او دښمنۍ نه پیدا کیږي او نه به ستونزې را ولاړیږي.

عبدالحمید چی ځیرک زده کوونکی و، وویل: ښوونکی صاحب! ښه اخلاق چی د نیکمرغۍ لامل دي څه شی دي او کوم شیان لري؟

ښوونکي ځواب ورکړ: اخلاق د خُلقْ جمع ده. خُلقْ په لغت کې ښه خوی او عادت ته ویل کیږي . په دې توګه ښه اخلاق د ښه خوی او ښه عادت په معنی دي.

انسان کولی شي چې ښه خویونه ولري او هم کولی شي چې بد خویونه ولري.

داسلام سترلار ښود محمد مصطفی(ص) فرمایلي دي ((انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق))

ژباړه: زه د دې لپاره استول شوی یم چې ښه خویونه خلکو ته و ښایم. نو که ښه ځیرشو د نبی کریم(ص) د رسالت موخه د ښو او لوړو خویونو خپرول او رواجول وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البته ښه خويونه هغه شيان دي چې له نن ورځې څخه بايد د هغو نهال او تخم ستاسو ګرانو زده کوونکو په روح کې ځای پر ځای شي. ښه خويونه دا دي چې زده کوونکي د ادب خاطر وکړي. مشرانوته سلام واچوي. له بدو خبرو او کنځلو څخه ځان وساتي. دروغ ونه وايي او په نورو خلکو پسې بدې خبرې ونه کړي ژر په غوسه نه شي. د غوسي په وخت کې له کنترول څخه ونه وځي. يوله بل سره بد چلن ونه کړي بلکې يو له بل سره مينه او محبت ولري. يو له بل سره په ورين تندي او خندا مخامخ شي. له هغو کارونو او خبرو څخه چې د خلکو د آزار سبب کيږي ځان وساتي. يوله بل سره مرسته وکړي. او د ضعيفو او ناتوانو خلکو سره کومک وکړي، د مور، پلار، ښوونکي او مشرانو قدر، عزت او احترام وکړي. خپل ځان اود خپل چاپيريال نظافت او پاکۍ ته پاملرنه وکړي.

هڅونه:

١. د لوست لنډيز په لسو کرښوکې وليکئ.

٢. د لوست د محتوي په باره کې خپل نظرونه وليکئ او په صنف کې يې ووائی.

ارزونه:

١. آيا زده کوونکو د ښو خويونو معنی زده کړې ده؟

٢. آيا دغه لوست د زده کوونکو په کړو وړوباندې اثر کړی دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم لوست:

سـلام اچـول

موخه: د سلام اچولو له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. سلام اچول په اسلام کې څه ارزښت لري؟

۲. د سلام ادبونه کوم دي؟

محمدعلی چې د ښوونځې د څلورم ټولګي زده کوونکی دی، ډير با ادبه ځوان دی. ټول ټولګيوال يې ورڅخه خوشحاله دي او د ده د ښوخويونو او ادب ستاينه کوي. ځکه کله چې محمدعلی له خپلو ټولګيوالو سره مخامخ کيږي لومړی هغوی ته سلام اچوي، هغه په دې باور لري چې سلام اچول خوشحالي لاس ته راوړي، سلام د سولې او محبت ثلی دی. سلام اچول نوروخلکوته د ښه نيت ښکارندوی دی. په دې معنی چې زه له تا سره مينه لرم، د ستا په حق کې ښه نيت لرم او ستا لپاره خوښي او خوشحالي غواړم.

ښوونکي محمدعلي ته ويلي وو چې سلام اچول د زيري او اميد سره يوځای دی. هغه وخت چې د الله (ج) خبر وړونکي حضرت ابراهيم (ع) ته راغلل په داسې حال کې چې په ځيروکې يې د زيري او اميد ښبنونکو وعدو نښانې له ورايه ځليدې په حضرت ابراهيم(ع) يې سلام وکړ.

يوه ورځ چې نبی کريم (ص) خپلو ملګروته د سلام په باره کې خبرې کولې ويې ويل: آيا خوښوئ چې د دنيا او آخرت د خلکو ترټولو غوره خويونه درته بيان کړم؟ اصحابو کرامو وويل ای د الله رسوله! هغه څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبی کریم(ص) وفرمایل:هغه ښه خوی یو او بل ته په لوړ اواز سره سلام اچول دي.
حضرت علی (رض) فرمایلي دي: په سلام اچولوکې او یا ښیګنې او برکتونه دي. چی ۲۹ نیکۍ یې د سلام اچوونکي او یوه د هغه چا لپاره ده چی ځواب یي وایي.

هڅونه:

۱. د نبي کریم (ص) د خبرو په هکله یو له بل سره خبرې وکړئ او خپل نظرونه بیان کړئ؟

۲. د سلام اچولو د ارزښت په باره کې یوه مقاله ولیکئ چی تر پنځو کرښو کمه نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم لوست:

د مخامخ کېدو ادبونه

موخه: د لیدلو او مخامخ کیدلو د ادبونو له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. د لیدلو او بیا لیدلو ادبونه څه معنی او څه ارزښت لري؟

۲. د لیدلو او بیا لیدلو ادبونه کوم دي؟

په اسلام کې له یو بل سره د مسلمانانو په ښو اړیکو او تګ راتګ ډېر ټینګار شوی دی. دغه اړیکي په یو لړ بنسټونو باندې ولاړې دي چې د مسلمانانو تر منځ د اړیکو د لاټینګښت موجب کیږي. په قرآن کریم او د نبی کریم(ص) په احادیثو کې ډېر ټینګار شوی دی، چې مسلمانان باید یو له بل سره ښې اړیکې ولري. دا یو ثرګند حقیقت دی چې که د کورنۍ د غړو تر منځ اړیکې په ښو او رغنده بنسټونو، نه وي ولاړې، نه یوازې دا چې ښې پایلې نه لري، بلکې د جګړو او نا آرامیو سبب کیږي. د دې په اساس باید څیرشو چې الله (ج) د ښو او نیکو اړیکو لپاره کوم بنسټونه غوره کړي دي.

اسلام زموږ لپاره قانون غوره کړی دی، که څوک و غواړي، چې د بل چا کور ته ننوزي لومړی باید اجازه واخلي، کله چې د کور خاوند د ننوتلو اجازه ورکړه بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی شي، چې په ډېر ادب، احترام او د سلام په اچولو د هغه کورته ننوځي. که د کورخاوند اجازه ورنه کړه، پرته له دې چې خفه شي، باید بیرته و ګرځي.

ځینې له هغو ادبونو څخه چې له خپلو مسلمانو ورونو او خویندو سره د مخامخ کیدو په وخت کې باید مراعات کړو عبارت دي له:-

۱. د مخامخ کیدو په صورت کې باید په نرمو او خوږو کلمو خبرې وکړو.

۲. د بل چا په خبروکې ور ونه دانګو، بلکې خپل نوبت ته انتظار وباسو.

۳. د نورو خلکو خبرې غوځې نه کړو.

۴. د نورو سپکاوی و نه کړو.

۵. په مجلسونو کې د نورو خلکو غیبت و نه کړو.

۶. د روغ ونه وایو او په هیچا پسې بیځایه خبرې و نه کړو.

۷. د مشرانو قدر او ادب وساتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت :

۱. له خپلوانو سره لیدنه کتنه څه ارزښت لري؟

۲. د اسلام دین له خپلوانو سره په لیدنه کتنه کې څه نظر لري؟

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د ښو خویونو د بنسټونو ارزښتونه په خپلو لیدلو او مجلسونو کې موندلي دي؟

۲. آیا زده کوونکي د لوست ارزښتناک ټکي زده کړي او هغه یې په خپلو کارونو کې عملی کړي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست

له بې ګټو خبرو څخه ځان ساتل

موخه: د بې ګټو خبرو پېژندل او له هغو څخه ځان ساتل.

پوښتنې:

۱. بې ګټې خبرې کومې دي؟
۲. څرنګه کولی شو چې له بې ګټو او بې ځایه خبرو څخه ځان و ساتو؟

ژبه د انسان د وجود له ارزښناکو غړو څخه ده. ژبه کولی شي چې انسان د دنیا او آخرت خوشحالیو او یا بد مرغیو ته ورسوي.

ګناهونه، لکه:

دروغ، غیبت، چغلي، کنځل. د خلکو سپکاوی او داسې نور ټول د ژبې په واسطه سرته رسیږي انسان کولی شي چې د خپلې ژبې په واسطه د الله (ج) ثناء او صفت و وایي او الله (ج) ته زاری وکړي. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: د مؤمن انسان له صفتونو څخه یو دا دی چې بې ګټې خبرې نه کوي او له هغو څخه ځان ساتي.

همدارنګه کیدای شي چې د انسان ژبه ناوړه و کاریږي یا خو باید انسان و پوهیږي چې څرنګه د خپلې ژبې ساتنه وکړي.

بې ګټې او بې ځایه خبرې څه شی دي؟ بې ځایه خبرې هغه دي چې هیڅ ګټه نه لري. ښایي ځینې خلک مو لیدلي وي چې په مجلسونو کې له هرې خوا خبرې کوي او خلک خندوي. دغه بې ځایه خبرې نه یوازې دا چې ګټه نه لري بلکې دغه هغه بې ځایه خبرې دي چې په قرآن کریم کې په بد نوم یادې شوې دي هغه خبرې چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کينې او دښمنۍ سبب کيږي ډيري بدې او انسان بايد له هغو څخه ځان و ساتي. مؤمن انسانان پوهيږي چې د دوی ټول کارونه الله (ج) ويني او له ټولو کارونو څخه يې خبر دی له دې کبله دوی داسې کار سرته نه رسوي چې د الله (ج) د غوسې سبب شي. مسلمان ته نه ښايي چې خپل عمر په بې ځايه خبرو باندې تير کړي.

هڅونه:

۱. د بې ځايه خبرو په هکله خپل نظرونه وليکئ.

۲. د بې ګټو خبرو زيانونه په خپلو کتابچو کې وليکئ.

ارزونه:

۱. آيا زده کوونکي له بې ګټو خبرو څخه د ځان ساتنې ارزښت زده کړی دی؟

۲. آيا زده کوونکي عملاً له بې ګټو خبرو څخه ځانونه ساتي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ویشتم لوست

نظافت او پاکوالی

موخه: د نظافت او پاکوالي له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. نظافت او پاکوالی څه ارزښت لري؟
۲. تاسې چې کله میوه خورئ آیا هغه مینځئ؟

محمد د دریم ټولګي زده کوونکی دی. هغه خپل لوست وایي او یو کوښښي زده کوونکی دی. هغه هر وخت د نا پاکو شیانو له خوړلو او څښلو څخه ډډه کوي.

محمد چې یوه ورځ له خپل ټولګیوال، سخي سره یو ځای له ښوونځي څخه د کور په خوا را روان وو، هغه سخي ولید چې په نا پاکو او نا مینځلو لاسونو د منې په خوړلو بوخت دی.

محمد له سخي څخه و پوښتل: سخي جانه! دغه مڼه دې له خوړلو څخه مخکې مینځلې وه؟ **سخی جان وویل**: نه مینځلې مې نه وه، مګر په دسمال مې پاکه کړې وه.

محمد ورته و ویل: سخي جانه! داسم کار ندی. که مېوه ونه مینځل شي میکروب لري او انسان ناروغ کوي. انسان باید نا پاکه او میکروبي شیان و نه خوري ترڅو د هر وخت لپاره جوړ او تندرست وي.

سخي پوښتنه وکړه: په خوړلو او څښلو کې پاکي څه معنی لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد ځواب ورکړ: د نا پاکو او نا مینځلیو ښیزونو له خوراک څخه چې ځان و ساتو، همدغه پاکي ده.

لیکن تا زموږ د مهربان پیغمبر دا خبره نه ده اوریدلي (النظافة من الایمان) پاکوالی د ایمان برخه ده. نو باید هر وخت پاک و اوسو، خپل ځان پاک و ساتو، د خپلو غاښونو پاک ساتلو له پاره په ورځ کې څو ځله مسواک استعمال کړو، خپل ویښتان ږمنځ کړو، خپل کالی په ښه توګه و مینځو، خپل د اوسیدلو کور او کوټه پاکه او سوتره وساتو، د خپل کور ناپاک شیان په کوڅه او د کور په چاپیریال کې و نه غورځوو.

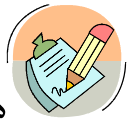

هڅونه:

۱. هغه کارونه چې د ځان، جامو، کور او کوڅې په هکله سرته رسوئ په لاندې جدول کې یې ولیکئ:

ګڼه	د ځان په هکله	د جامو په هکله	د کور په هکله	د کوڅې په هکله
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روغتیا ارزښت

موخه: د روغتیا له ارزښت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. روغتیا څه ارزښت لري؟

۲. څرنګه کولی شو چې خپله روغتیا وساتو؟

د الله تعالی له نعمتونو څخه یو هم د بدن روغتیا ده. د بدن د روغتیا او امنیت د ټینګوالي نعمت هغه نعمتونه دي چې تر څو مو له لاسه نه وي ورکړي په ارزښت یې نه پوهیږو. موږ باید خپل ځانونه ، جامې او دژوند چاپیریال پاک وساتو او هره ورځ سپورت وکړو، تر څو زموږ روغتیا خوندي پاتې شي. پاکوالی زموږ د روغتیا او جوړوالي ضمانت کوونکی دی. پاک او سوتره انسان د ټولو خوښیږي او هیڅ وخت ناپاکو او زیان لرونکو شیانو ته لکه: نسوار، سګرټ اوداسې نورو ته مه نږدې کیږي. ځکه چې له یوو پلوه د انسان روغتیا ته تاوان رسوي اوله بله پلوه انسان معتاد کوي. پاک او سوتره انسان هر وخت غواړي چې پرمختګ وکړي او دخپل هیواد د پرمختګ جوګه شي، تر څو د خپلې اسلامي ټولنې د وګړو لپاره د خدمت بنسټ شي او د ټولو وګړو ورسره مینه پیدا شي.

ښه انسان غواړي چې بدن او روح دواړه یې جوړ او روغ وي. کله چې ناجوړه شو اود روغتیا له نعمت څخه محروم شو بیا نه شو کولی چې پر مختګ وکړو.

هڅونه:

۱. د روغتیا ارزښت په څو کرښو کې ولیکئ.

۲. د روغتیا د له منځه تللو لاملونه کوم دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروېشتم لوست

له غريبانو سره مرسته کول

موخه: له غريبانو سره دمرستې له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. آيا غريبان مرستې ته اړتيا لري؟

۲. آيا تر اوسه مو له غريبانو سره څه مرسته کړې ده؟

په هره ټولنه کې غريب او اړ کسان وجود لري، خو زموږ په ټولنه کې زيات وګړي او کورنۍ شته چې مرستې او لاس نيولو ته اړتيا لري. د اسلام مبارک دين مسلمانان هڅولي دي، چې له غريبانو سره مرسته وکړي. داسلام په ښوونځي کې د مرستې د ارزښت په هکله لاندې کيسه په غور سره لولو:

امام حسن او امام حسين د کوچنيوالي په وخت کې ناروغ شول.

نبي کريم(ص) د يوې ډلې اصحابو کرامو سره د دوی پوښتنې ته راغی او له علی(رض) څخه يې وغوښتل چې دهغوی د جوړوالی لپاره څه شی په خپل ځان نذر کړي. امام علی، فاطمة الزهرا او فضې چې د دوی خدمتګاره وه دا يې په خپلو ځانونو نذر کړل، چې که حسن او حسين روغ شول نو درې ورځې به روژه نيسي. زيات وخت تيرنه شو چې دوی دواړه روغ شول دوی د خپل نذر د پوره کولو په نيت روژه ونيوله، د روژه ماتي په وخت کې يو غريب کور ته راغی او ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"**السلام علیکم یا اهل البیت رسول الله**" یعنې سلام دې وي پر تاسو ای دالله د رسول کورنۍ. د غریبانو له ډلې څخه یم، ماته خواړه راکړئ. دوی ټولو غریب سړي له ځان څخه مخکې کړ او خپله ډوډۍ یې هغه ته ورکړه او په هغه شپه یې پرته له اوبو څخه نور څه ونه څښل.

په دویمه ورځ یې هم روژه ونیوله. د روژه ماتې په وخت کې یو یتیم کورته راغی او ډوډۍ یې وغوښتله. په هغه ورځ باندې یې هم خپله ډوډۍ هغه یتیم ته ورکړه او خپله روژه یې په اوبو ماته کړه. په دریمه ورځ یې هم روژه ونیوله. د روژه ماتې په وخت کې بندي کور ته راغی او ډوډۍ یې وغوښتله. په دغه ورځ باندې یې هم خپله ډوډۍ بندي ته ورکړه.

د دغې ورځې سبا ته کله چې سهار شو حضرت علی(رض) حسن او حسین تر لاس ونیول او د نبي کریم(ص) په حضور کې حاضر شول. کله چې نبي کریم(ص) دوی په داسې حال چې د لوږې څخه لړزیدل ولیدل، ویې فرمایل:

دغه حالت چې په تاسو یې وینم زغملی یې نه شم. نو نبي کریم(ص) له دوی سره یوځای پاځیدل اود امام علی(رض) د کور په لور روان شول.

کله چې کور ته ننوتل و یې لیدل چې بي بي فاطمه(رض) په محراب کې په عبادت ولاړه ده، خو لوږې د دې مبارکې په څیره او مبارکو سترګو اثر کړی و. نبی کریم(ص) د دغو حالت له لیدلو څخه ډیر پریشانه شو. په دغه وخت کې د «انسان» د سورت دغه آیتونه نازل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِيناً وَيَتِيماً وَأَسِيراً{٨} إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُوراً{٩}

ژباړه: غریب، یتیم او بندي ته ډوډۍ ورکوي. او وایي چې موږ د الله **تعالی** د خوښۍ لپاره ډوډۍ ورکوو. له تاسې څخه يې اجر او ثواب نه غواړو.

هڅونه:

١. پورتنۍ کیسه ووایئ او په لسو کرښو کې يې په لنډه توګه ولیکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library